

Sygn. akt VI U 1826/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 stycznia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Aleksandra Mitros
Protokolant:	sekr. sądowy Ewa Żarkowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 14 stycznia 2014 r. w S.

sprawy z wniosku J. L.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

o prawo do świadczenia przedemerytalnego

na skutek odwołania J. L.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S.

z dnia 28 sierpnia 2013 roku nr (...)

oddala odwołanie

Sygn. akt VI U 1826/13

UZASADNIENIE

Decyzją z 28 sierpnia 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. odmówił przyznania J. L. prawa do świadczenia przedemerytalnego. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że ubezpieczony co prawda udowodnił wymagany okres uprawniający do emerytury, jednak nie ukończył 61 lat oraz nie przedłożył wymaganych dokumentów, tj. postanowienia Sądu o ogłoszeniu upadłości firmy oraz wydanego przez Powiatowy Urząd Pracy dokumentu o pobieraniu zasiłku dla bezrobotnych.

Postanowieniem z dnia 15 października 2013 roku organ rentowy sprostował z urzędu oczywistą omyłkę w decyzji z dnia 28 sierpnia 2013 roku poprzez uzupełnienie treści uzasadnienia. Organ rentowy podał, że okresy wykonywania prac w szczególnych warunkach pozostają bez wpływu na uprawnienia do świadczenia przedemerytalnego. Jednocześnie pouczył ubezpieczonego, iż jeżeli wykonywał prace w warunkach szczególnych, to z wnioskiem o emeryturę z tego tytułu może wystąpić po osiągnięciu 60 lat, a okres takiej pracy udokumentować świadectwami pracy w warunkach szczególnych wystawionymi przez zakład pracy, u którego praca ta była wykonywana. Dodatkowo organ rentowy wskazał, że także praca w gospodarstwie matki pozostaje bez wpływu na uprawnienia do świadczenia przedemerytalnego, ponieważ wymagany staż do tego świadczenia wynosi 25 lat i taki staż ubezpieczony już udokumentował.

J. L. zaskarżył powyższą decyzję, wnosząc o przyznanie mu świadczenia przedemerytalnego. Jednocześnie wniósł o doliczenie do ogólnego stażu pracy okresów pracy w gospodarce rolnej w latach 1969-1973, 1977-1979 oraz zaliczenie do pracy w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia od 1973-1977, 1980-1986, 1999, 1988-2000.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania w całości, z argumentacją jak w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

J. L. urodził się w dniu (...) roku.

W dniu 28 maja 2013 roku złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddziale w S. wniosek o świadczenie przedemerytalne.

Niesporne, a nadto dowody:

- wniosek, k. 2-3, pl. I akt ZUS

Na dzień złożenia wniosku J. L. udowodnił przebyte okresu składkowe i nieskładkowe wynoszące ogółem 31 lat, 4 miesiące i 2 dni.

Dowód:

- raport ustalenia uprawnień do świadczenia, k. 39, pl. I akt ZUS

J. L. prowadził działalność gospodarczą w okresie od 1 lipca 1999 roku do 15 lipca 2003 roku oraz od 1 stycznia 2005 roku do 6 stycznia 2006 roku i za ten okres opłacał składki na ubezpieczenie społeczne.

Ubezpieczony zaprzestał prowadzenia działalności gospodarczej. Przyczyną tego zaprzestania nie było ogłoszenie upadłości. Ubezpieczony nie składał również do Sądu wniosku o ogłoszenie upadłości.

Niesporne

W okresie 16 lipca 2003 roku do 15 listopada 2004 roku oraz od 17 listopada 2005 roku do 7 maja 2012 roku ubezpieczony był zarejestrowany w Powiatowym Urzędzie Pracy w K. jako bezrobotny, z prawem do zasiłku w okresach od 11 września 2003 roku do 10 września 2004 roku oraz od 6 stycznia 2006 roku do 5 stycznia 2007 roku.

Niesporne, a nadto dowód:

- zaświadczenia z 4.06.2012 r., k. 35-36, pl. I akt ZUS

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie okazało się nieuzasadnione.

Zgodnie z treścią przepisu art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 roku o świadczeniach przedemerytalnych (Dz. U. z 2004 r., Nr 120, poz. 1252, dalej jako ustawa o świadczeniach), prawo do świadczenia przedemerytalnego przysługuje osobie, która:

1) do dnia rozwiązania stosunku pracy lub stosunku służbowego z powodu likwidacji pracodawcy lub niewypłacalności pracodawcy, w rozumieniu przepisów o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy, u którego była zatrudniona lub pozostawała w stosunku służbowym przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy, ukończyła co najmniej 56 lat - kobieta oraz 61 lat - mężczyzna i posiada okres uprawniający do emerytury, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, lub

2) do dnia rozwiązania stosunku pracy lub stosunku służbowego z przyczyn dotyczących zakładu pracy, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. Nr 99, poz. 1001), zwanej dalej „ustawą o promocji zatrudnienia”, w którym była zatrudniona przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy, ukończyła co najmniej 55 lat - kobieta oraz 60 lat - mężczyzna oraz posiada okres uprawniający do emerytury, wynoszący co najmniej 30 lat dla kobiet i 35 lat dla mężczyzn, lub

3) do dnia ogłoszenia upadłości prowadziła nieprzerwanie i przez okres nie krótszy niż 24 miesiące pozarolniczą działalność, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych Dz.U. Nr 137, poz. 887, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o systemie ubezpieczeń społecznych”, i za ten okres opłaciła składki na ubezpieczenia społeczne oraz do dnia ogłoszenia upadłości ukończyła co najmniej 56 lat - kobieta i 61 lat - mężczyzna i posiada okres uprawniający do emerytury wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, lub

4) zarejestrowała się we właściwym powiatowym urzędzie pracy w ciągu 30 dni od dnia ustania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, pobieranej nieprzerwanie przez okres co najmniej 5 lat, i do dnia, w którym ustało prawo do renty, ukończyła co najmniej 55 lat - kobieta oraz 60 lat - mężczyzna i osiągnęła okres uprawniający do emerytury wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, lub

5) do dnia rozwiązania stosunku pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy, w rozumieniu przepisów ustawy o promocji zatrudnienia, w którym była zatrudniona przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy, posiada okres uprawniający do emerytury, wynoszący co najmniej 35 lat dla kobiet i 40 lat dla mężczyzn, lub

6) do dnia 31 grudnia roku poprzedzającego rozwiązanie stosunku pracy

lub stosunku służbowego, z powodu likwidacji pracodawcy lub niewypłacalności pracodawcy, w rozumieniu przepisów o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy, u którego była zatrudniona lub pozostawała w stosunku służbowym przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy, posiadała okres uprawniający do emerytury wynoszący co najmniej 34 lata dla kobiet i 39 lat dla mężczyzn.

Stosownie do brzmienia art. 2 ust. 2 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych okres uprawniający do emerytury, o którym mowa w ust. 1, uważa się okres ustalony zgodnie z przepisami art. 5-9, art. 10 ust. 1 oraz art. 11 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Z kolei przepis art. 2 ust. 3 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych stanowi, iż świadczenie przedemerytalne przysługuje osobie określonej w ust. 1 po upływie co najmniej 6 miesięcy pobierania zasiłku dla bezrobotnych, o którym mowa w ustawie o promocji zatrudnienia, jeżeli osoba ta spełnia łącznie następujące warunki:

1) nadal jest zarejestrowana jako bezrobotna;

2) w okresie pobierania zasiłku dla bezrobotnych nie odmówiła bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, w rozumieniu ustawy o promocji zatrudnienia, albo zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych;

3) złoży wniosek o przyznanie świadczenia przedemerytalnego w terminie nieprzekraczającym 30 dni od dnia wydania przez powiatowy urząd pracy dokumentu poświadczającego 6-miesięczny okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych.

Cytowany wyżej przepis art. 2 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych w sześciu punktach w sposób wyczerpujący wylicza kategorie osób, którym przysługuje prawo do świadczenia przedemerytalnego. Przesłanka uzyskania prawa do świadczeń przedemerytalnych w wypadku osób „prowadzących pozarolniczą działalność” została określona w art. 2 ust.1 pkt 6 tej ustawy. Zgodnie z art. 8 ust. 6 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych) za osobę prowadzącą pozarolniczą działalność uważa się osobę prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie przepisów o działalności gospodarczej lub innych przepisów szczególnych, a także twórców

i artystów oraz - pod pewnymi warunkami - osoby prowadzące działalność w zakresie wolnego zawodu, a także wspólnika jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz wspólników spółki jawnej, komandytowej lub partnerskiej. W stosunku do tych osób warunkiem ubiegania się o świadczenie przedemerytalne jest ogłoszenie upadłości. Z kolei upadłość ma zastosowanie do osób będących przedsiębiorcami, czyli - osób fizycznych, prawnych, jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej, które we własnym imieniu prowadzą działalność gospodarczą lub zawodową (art. 5 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. - Prawo upadłościowe i naprawcze). Ze sformułowania przepisu art. 2 ust. 1 pkt 3 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych oraz przepisów, do których się on odwołuje należy wnosić, że ma on zastosowanie do osób fizycznych, prowadzących we własnym imieniu działalność gospodarczą lub zawodową, które niejako same są swoimi "pracodawcami". Unormowanie to ogranicza się pod względem podmiotowym tylko do osób fizycznych, które w związku z wykonywaną przez siebie osobiście działalnością gospodarczą ogłaszają upadłość, a zatem do osób, które nie są pracownikami, lecz - prowadząc działalność gospodarczą lub zawodową - same decydują o swojej pracy. Ich decyzja o prowadzeniu działalności lub jej zaniechaniu jest jednocześnie decyzją o podjęciu lub zaprzestaniu pracy. W wypadku tych osób warunkiem ubiegania się o świadczenie przedemerytalne jest ogłoszenie upadłości.

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy, Sąd zwrócił uwagę, że ubezpieczony domagał się przyznania prawa do świadczenia przedemerytalnego na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 3 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych, w którym uregulowano przesłanki dotyczące przyznawania tego świadczenia osobom prowadzącym działalność gospodarczą. Niespornym bowiem było, że przed złożeniem wniosku w niniejszej sprawie ubezpieczony prowadził w okresie od 1 lipca 1999 roku do 15 lipca 2003 roku oraz od 1 stycznia 2005 roku do 6 stycznia 2006 roku pozarolniczą działalność gospodarczą.

W sprawie poza sporem pozostawał fakt, że ubezpieczony udowodnił wystarczający okres ubezpieczenia (31 lat, 4 miesiące i 2 dni) oraz że przed zgłoszeniem wniosku o świadczenie przedemerytalne prowadził działalność gospodarczą z przerwami przez okres dłuższy niż 24 miesiące i za ten okres opłacił składki. Okoliczności te znajdowały odzwierciedlenie w zgromadzonym w niniejszym postępowaniu materiale dowodowym, w szczególności w dokumentach złożonych przez ubezpieczonego do akt rentowych, uznanych przez Sąd za wiarygodne, jako że zostały one sporządzone w sposób rzetelny, przez uprawnione do tego osoby, a ich treść nie była w toku procesu kwestionowana. Niezależnie od powyższego, ubezpieczony nie spełnił trzech kolejnych przesłanek niezbędnych do otrzymania prawa do świadczenia przedemerytalnego, tj. nie prowadził działalności nieprzerwanie przez okres 24 miesięcy i nie wykazał, aby ustanie okresu aktywności zawodowej (prowadzenia działalności gospodarczej) było spowodowane ogłoszeniem upadłości. Faktem nie budzącym żadnej wątpliwości było również i to, że ubezpieczony, urodzony (...), nie ukończył jeszcze 61 lat. Podkreślić przy tym należy, iż ubezpieczony nigdy nie kwestionował powyższych okoliczności, przeciwnie przyznał je przed Sądem na rozprawie w dniu 14 stycznia 2014 roku.

Skoro zatem niespornym w sprawie było, że działalność gospodarcza ubezpieczonego nie została zakończona z powodu ogłoszenia upadłości, ubezpieczony nie ukończył 61 lat, a nadto nie prowadził działalności nieprzerwanie przez 24 miesiące przed złożeniem wniosku o świadczenie, stwierdzić należało, że decyzja organu rentowego odmawiająca J. L. prawa do świadczenia przedemerytalnego była prawidłowa.

W tym miejscu należy wskazać, że zgodnie z ugruntowanym orzecznictwem sądowym przepisy prawa ubezpieczeń społecznych zawierają normy bezwzględnie obowiązujące (*ius cogens*), wobec czego o ustaleniu prawa do określonego świadczenia z ubezpieczeń społecznych (emerytury, renty z tytułu niezdolności do pracy itp.) nie mogą decydować zasady współżycia społecznego (chyba że przepisy prawne wyraźnie się do tych zasad odwołują, co jednak nie ma miejsca w przypadku prawa do świadczenia przedemerytalnego), lecz przesądza o tym spełnienie przez ubezpieczonego ustawowych przesłanek (vide: wyroki Sądu Najwyższego z 19 czerwca 1986 r., sygn. akt: II URN 96/86 - Służba Pracownicza z 1987r., nr 3), z 29 października 1997r., sygn. akt: II UKN 311/97 - OSNP z 1998r., nr 15, poz. 465; LEX nr 33061 oraz z 12 stycznia 2000r., sygn. akt: II UKN 293/99, OSNP z 2001 r., nr 9, poz. 321, LEX nr 46775).

W tej sytuacji wobec braku podstaw do uwzględnienia odwołania, Sąd - na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. - oddalił je jako bezzasadne.

Jedynie na marginesie wskazać należy, iż Sąd zauważył, że ubezpieczony w swoim odwołaniu dodatkowo domagał się zaliczenia do pracy w szczególnych warunkach okresów zatrudnienia od 1973-1977, 1980-1986, 1999, 1988-2000. Zważyć jednak należy, iż w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych przedmiot rozpoznania sprawy sądowej, a przez to zakres kontroli decyzji organu rentowego, wyznacza rozstrzygnięcie zawarte w tej decyzji, od której zostało wniesione odwołanie, oraz zawarty w odwołaniu zakres zaskarżenia tego rozstrzygnięcia, np. gdy kwestionowana jest tylko część tego rozstrzygnięcia (zob. wyrok SN z dnia 7 kwietnia 2011 r. I UK 357/10, teza 4 – LEX 863946, z dnia 26 maja 2011 r. II UK 360/10, teza 2- LEX 901610). Oznacza to, że następczej kontroli sądowej nie może być poddane roszczenie ubezpieczonego, o którym w kwestionowanej przez niego decyzji nie orzekł uprzednio pozwany organ rentowy. W sprawie niniejszej organ rentowy stwierdził, że ubezpieczony nie spełnił przesłanek warunkujących nabycia prawa do świadczenia przedemerytalnego. Zatem zakres kontroli Sądu może obejmować tylko prawidłowość decyzji dotyczącej prawa do świadczenia przedemerytalnego. Wszystkie inne roszczenia ubezpieczonego, o których wspominał on w odwołaniu oraz w trakcie rozprawy w dniu 14 stycznia 2014 roku, nie mogą być więc w obecnej sprawie dochodzone z tej przyczyny, że nie były one objęte rozstrzygnięciem zawartym w zaskarżonej decyzji. Odnosząc się do żądania ubezpieczonego doliczenia do ogólnego stażu pracy okresu pracy na gospodarstwie rolnym, w ślad za organem rentowym wskazać należy, iż ustalenie to nie ma żadnego wpływu na rozstrzygnięcie prawa ubezpieczonego do świadczenia przedemerytalnego (wnioskodawca posiada wymagany do tego świadczenia staż ubezpieczeniowy).

VI U 1826/13

Zarządzenie

1. Odnotować;
2. Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć wnioskodawcy z pouczeniem o apelacji;
3. Z apelacją, najpóźniej za 21 dni